

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, zastoupen Mgr. Lukášem Zdvihaem, advokátem, se sídlem Dušní 10, Praha 1, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem třída Kpt. Jaroše 7, Brno, proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 15. 7. 2013, č. j. ÚOHS-R60/2013/HS-13170/2013/320/HBt, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: ČEZ, a. s., se sídlem Duhová 2, Praha 4, zastoupena JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M. (C.J.), advokátem, se sídlem Křížovnické nám. 2, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 2. 2015, č. j. 62 Af 85/2013 - 198,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osobě zúčastněné na řízení **se** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Žalovaný **je p o v i n e n** zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4.114 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Lukáše Zdvihala, advokáta, se sídlem Dušní 10, Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

Žalovaný podal dne 3. 3. 2015 kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 19. 2. 2015, č. j. 62 Af 85/2013 - 198 (dále jen „napadený rozsudek“). Napadeným rozsudkem bylo zrušeno rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 15. 7. 2013, č. j. ÚOHS-R60/2013/HS-13170/2013/320/HBt (dále „napadené rozhodnutí“), a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

Napadeným rozhodnutím zamítl předseda žalovaného žalobcův rozklad proti usnesení žalovaného ze dne 18. 2. 2013, jímž žalovaný nevyhověl žalobcově žádosti ze dne 1. 11. 2012 o nahlédnutí do spisové dokumentace sp. zn. P 334/2011. Spisová dokumentace byla vedena ve věci šetření podnětu týkajícího se možného zneužití dominantního postavení ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“) osobou zúčastněnou na řízení. Žalobce je hnědouhelnou těžební společností a výrobcem elektrické energie. Spisová dokumentace sp. zn. P 334/2011 byla vedena ve věci ve věci šetření podnětu, který podal žalobce a týkal se vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách a v uplatňování rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění vůči jednotlivým účastníkům trhu ze strany osoby zúčastněné na řízení. Žalobce se v podnětu domáhal též znovuzahájení správního řízení sp. zn. S 273/2006. Žalovaný ukončil šetření podnětu v říjnu 2012 s tím, že neshledal důvody k zahájení správního řízení, žalobce o tom vyrozuměl přípisem ze dne 23. 10. 2012.

Žalovaný žádosti žalobce o nahlédnutí do předmětného spisu nevyhověl, proti čemuž se žalobce bránil rozkladem. Předseda žalovaného však potvrdil usnesení ze dne 18. 2. 2013 a rozklad zamítl s tím, že žalobce neprokázal právní zájem ani jiný vážný důvod pro umožnění přístupu do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.“) a dále by zpřístupněním spisové dokumentace žalobci zjevně došlo k porušení práv osoby zúčastněné na řízení a jiných dotčených osob.

Žalobce proti rozhodnutí předsedy žalovaného brojil správní žalobou. Krajský soud vyhodnotil žalobu jako důvodnou a zrušil rozhodnutí předsedy žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle krajského soudu předseda žalovaného nesprávně právně posoudil otázku existence právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu. Žalobce totiž zdůvodnil svou žádost poukazem na probíhající soudní spor mezi ním (jako žalovaným) a osobou zúčastněnou na řízení (jakožto žalobkyní) o vydání bezdůvodného obohacení, vedený u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011, a na další hrozící soudní spory. Krajský soud uvedl, že žalobci svědčil právní zájem pro nahlédnutí do spisu s ohledem na potřebu procesní obrany v existujícím soudním řízení, popř. potřebou přípravy na hrozící spory související se smlouvou uzavřenou na základě nápravných opatření stanovených v rozhodnutí vzešlém ze správního řízení sp. zn. S 273/2006. Znovuzahájení právě tohoto správního řízení se žalobce domáhal v podnětu, na základě něhož bylo předmětné předběžné šetření vedeno. Důvod pro nahlédnutí do správního spisu byl navíc umocněn tvrzením žalobce, že mu byla způsobena značná finanční újma v důsledku údajného porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže ze strany osoby

pokračování

zúčastněné na řízení a taktéž byl umocněn aktivitou žalobce v daném předběžném šetření a v správním řízení vedeném v roce 2006. Žalobce podle krajského soudu současně dostatečně označil (alespoň rámcově) listiny, do nichž chtěl nahlédnout. Krajský soud proto uzavřel, že na straně žalobce byl dán právní zájem pro nahlédnutí do spisu a že žalovaný musí zkoumat existenci konkrétního práva některého z účastníků řízení (resp. osoby, s níž bylo předběžné šetření vedeno), jež by mohlo být porušeno, což by odůvodnilo případné odepření nahlédnutí do spisu. Soud však upozornil, že žalovaný musí být schopen u každého dokumentu či souboru dokumentů vysvětlit, v čem konkrétně vidí porušení práv účastníka. Obecné tvrzení o citlivosti informací nepostačuje.

II.

Kasační stížnost a průběh řízení o ní

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, a to z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“] a nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti a nedostatku důvodů rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Stěžovatel předně nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že žalobci svědčil právní zájem pro nahlédnutí do správního spisu ve smyslu § 38 odst. 2 s. ř. Krajský soud podle stěžovatele nesprávně vyložil judikaturu Nejvyššího správního soudu i Soudního dvora Evropské unie, podle níž je právním zájmem pro nahlédnutí i zjištění informací potřebných při zvažování podání či nepodání soukromoprávní žaloby na náhradu škody. Situace žalobce byla v nyní projednávané věci však zásadně odlišná. Žalobce vůbec netvrdil, že zvažuje podání žaloby, pouze naznačoval, že na něj může osoba zúčastněná na řízení v budoucnu podat žalobu na úhradu smluvní pokuty. Podle stěžovatele se tedy jedná toliko o tvrzený právní zájem, který v době podání žádosti fakticky neexistoval a který závisí na naplnění podmínky, že osoba zúčastněná na řízení žalobce skutečně bude žalovat. Takové rozhodnutí stěžovatel pochopitelně nemohl předjímat. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. 6. 2013, C-536/11, ve věci *Donau Chemie*, mimo jiné zdůrazňuje skutečnost, že i v případě existence potřeby získat informace ze spisu k podání žaloby na náhradu škody je třeba postupovat proporcionálně, tedy zpřístupnit informace, které jsou k podání takové žaloby skutečně nutné. Právní zájem pro nahlédnutí do spisu proto musí podle stěžovatele v době podání žádosti existovat, nemůže se jednat jen o možný budoucí právní zájem, jak dovozuje krajský soud v napadeném rozsudku.

Následně stěžovatel podotkl, že další skutečností osvědčující podle krajského soudu právní zájem žalobce je soudní spor o vydání bezdůvodného obohacení vedený s osobou zúčastněnou na řízení. Podle stěžovatele však tímto tvrzením žalobce neprokázal existenci právního zájmu ve vztahu ke správnímu spisu, do něhož chtěl nahlédnout. Žalobce spor označil jako spor o vydání bezdůvodného obohacení „z důvodu placení ceny přesahující výpočet dle cenového eskalačního vzorce obsaženého v Dlouhodobé kupní smlouvě, která byla ze strany ČEZ placena v roce 2011 na základě neformální dohody statutárních zástupců obou stran.“ Souvislost s předběžným šetřením sp. zn. P 334/2011 je podle žalobce dána vzorcem použitým v dlouhodobé kupní smlouvě. Stěžovatel však konstatoval, že není dána přímá

souvislost žaloby na vydání bezdůvodného obohacení s předmětným předběžným šetřením. Právní důvod, který měl založit nárok žalobce na vyšší cenu, není dán jednáním, jež bylo šetřeno v rámci předběžného šetření sp. zn. P 334/2011, ale jednáním, k němuž došlo až po vydání správního rozhodnutí v rámci obchodních vztahů žalobce a osoby zúčastněné na řízení, jež nebylo stěžovatelem ovlivňováno. Souvislost „civilního“ soudního řízení s předběžným šetřením sp. zn. P 334/2011 proto není zcela zjevná a bylo na žalobci, aby prokázal právní zájem nebo jiný vážný důvod ve smyslu § 38 odst. 2 s. ř. Žalobce však této povinnosti nedostál. V tomto ohledu stěžovatel odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2013, č. j. 2 Afs 82/2012 - 96, z něhož dovedl, že žadatel o nahlédnutí do spisu musí prokázat, že listiny založené ve spisu potřebuje. Obecný poukaz na hrozící soudní spor ani na probíhající soudní spor o vydání bezdůvodného obohacení tato kritéria podle mínění stěžovatele nesplňuje. Smyslem § 38 odst. 2 s. ř. je regulovat přístup třetích osob ke správnímu spisu; závěry krajského soudu však údajně vytváří prostor pro vytváření zástupných právních zájmů a důvodů. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhl napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřila souhlas s kasačními důvody uváděnými stěžovatelem. Doplnila, že žalobce vůbec netvrdil zvažování podání „civilní“ žaloby a že svůj právní zájem odůvodnil pouze okrajově a nedostatečně, navíc jej neprokázal. Hypotetické soudní spory nepředstavují právní zájem pro nahlížení. Co se týče probíhajícího soudního sporu o vydání bezdůvodného obohacení, žalobce nedoložil souvislost mezi šetřením podnětu a civilním soudním řízením u Krajského soudu v Plzni. Taková souvislost je podle osoby zúčastněné na řízení vyloučena, jelikož k jednání, jež je předmětem civilního sporu, došlo až po skončení předběžného šetření navazujícího na podnět. Má-li žalobce dojem, že dokumenty obsažené ve spisové dokumentaci mohou vylepšit jeho procesní pozici, nic mu nebrání konkrétně označené dokumenty v ní obsažené označit jako důkaz podle § 120 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „o. s. ř.“). Žádost žalobce o nahlédnutí do spisové dokumentace nadto byla nekonkrétní a neoznačovala, které dokumenty potřebuje vidět a proč, a to ani rámcově. Osoba zúčastněná na řízení závěrem dodala, že ani procesní aktivita žalobce v předmětném správním řízení nemůže sama o sobě konstituovat právní zájem pro nahlédnutí do spisu, přičemž odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 86/2013 - 78. Z uvedených důvodů osoba zúčastněná na řízení navrhla napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že plně souhlasí se závěry krajského soudu, který s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora Evropské unie správně dovedl, že žalobci svědčí právní zájem k nahlédnutí do spisové dokumentace. Podle žalobce žalovaný ve své argumentaci opomněl, že žalobce byl podatelem podnětu, na základě kterého došlo k zahájení předběžného šetření sp. zn. P 334/2011, otázky řešené v předběžném šetření se žalobce přímo dotýkají a konkrétní spor existující již v době podání žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace má s předběžným šetřením přímou souvislost.

pokračování

Dále žalobce Nejvyšší správní soud informoval o veškerých soudních sporech probíhajících mezi ním a osobou zúčastněnou na řízení. Co se týče souvislosti daných řízení se s předmětným předběžným šetřením, žalobce uvedl: „DKS (pozn. Nejvyššího správního soudu: dlouhodobá kupní smlouva) byla, dle tvrzení osoby zúčastněné na řízení, v průběhu její kontraktace předložena žalobci s obsahem, který měl údajně schválit žalovaný v rámci správního řízení sp. zn. S273/06. Žalobce však postupem podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, zjistil, že znění DKS, které bylo ze strany osoby zúčastněné na řízení předloženo k podpisu a skutečně podepsáno, je obsahově zásadně odlišné od návrhu, který osoba zúčastněná na řízení předložila žalovanému ve správním řízení sp. zn. S273/06.“ Zneužívání dominantního postavení osoby zúčastněné na řízení bylo řešeno ve správním řízení sp. zn. S 273/2006 a jeho pokračující projevy měly být rovněž šetřeny na základě podnětu v předběžném šetření sp. zn. P 334/2011. Účelem žádosti o nahlédnutí do spisové dokumentace byla snaha o účinnou obranu v soudních řízeních (žalobce prohlásil, že z uvedených čtyř sporů v době žádosti věděl pouze o jednom z nich, ovšem zahájení dalších oprávněně předpokládal) a o srovnání procesní a důkazní pozice žalobce v těchto sporech s osobou zúčastněnou na řízení.

Žalobce rozporoval tvrzení stěžovatele, že řízení vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011 nesouvisí s předběžným šetřením vedeným pod sp. zn. P 334/2011. Žalobce vysvětlil, že daný spor souvisí s realizací nápravných opatření přijatých ve správním řízení sp. zn. S 273/2006, jehož znovuzahájení se žalobce domáhal podnětem, na základě kterého bylo vedeno předběžné šetření sp. zn. P 334/2011. Z podnětu vyplývá, že osoba zúčastněná na řízení odmítá se žalobcem jednat o ceně energetického uhlí, čímž porušuje nápravným opatřením uloženou kontraktační povinnost. Jednou ze zásadních skutečností v předmětném sporu sp. zn. 45 Cm 215/2011 je i otázka, zda má osoba zúčastněná na řízení podle nápravných opatření povinnost jednat se žalobcem o každoročním určení ceny dodávaného hnědého energetického uhlí nebo zda bez konkrétních jednání může rovnou určit cenu podle cenového vzorce. Žalobce požadoval nahlédnutí do spisu právě proto, aby mohl u Krajského soudu v Plzni prokázat, že tvrzení osoby zúčastněné na řízení o tom, že nápravná opatření přijatá ve správním řízení sp. zn. S 273/06 jsou z její strany dodržována, se nezakládají na pravdě. Dále žalobce sdělil, že je z hlediska právního zájmu pro nahlédnutí do spisu prakticky irelevantní, která strana případnou žalobu podá či zda k podání žaloby vůbec dojde. Podstatné je, že jsou dány skutkové okolnosti související s předběžným šetřením podnětu, na základě kterých může k zahájení soudního sporu dojít. Na základě uvedených důvodů žalobce navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou, za kterou jedná pověřená osoba s požadovaným vysokoškolským právnickým vzděláním, a je proti napadenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek takovými vadami netrpí a že kasační stížnost **není důvodná**.

Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že rozsudkem č. j. 6 As 43/2015 - 67 ze dne 11. 8. 2015 (všechna zde citovaná rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz), rozhodl ve věci kasační stížnosti žalovaného, která se týkala žádosti žalobce o nahlížení do správního spisu ve správním řízení sp. zn. S 273/2006. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dospěl k závěru, že žalobce měl právní zájem na nahlížení do spisu sp. zn. S 273/2006. V tomto správním řízení žalovaný osobě zúčastněné na řízení mimo jiné uložil splnění nápravných opatření spočívajících v povinnosti uzavřít se žalobcem dodatek č. 2 ke střednědobé kupní smlouvě a dlouhodobou kupní smlouvu (rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30. 11. 2006, č. j. S273/06-21087/06/610). V nyní přezkoumávané věci se jedná o žádost žalobce o nahlížení do spisové dokumentace sp. zn. P 334/2011, která byla vedena ve věci šetření podnětu, který podal žalobce. Tento podnět se týkal možného zneužití dominantního postavení osobou zúčastněnou na řízení, přičemž žalobce se v podnětu domáhal též znovuzahájení správního řízení sp. zn. S 273/2006. Dále v odůvodnění bude pojem spis používán mimo jiné i pro označení spisové dokumentace vedené v předběžném šetření.

Správní řád v § 38 rozlišuje možnost nahlížet do správního spisu ze strany účastníků správního řízení a ze strany jiných osob. Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 38 odst. 1). Jiným osobám pak správní orgán podle § 38 odst. 2 s. ř. umožní nahlédnout do spisu, *„prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.“* Na základě podnětu žalobce došlo k předmětnému předběžnému šetření. Žalobce mohl do spisové dokumentace sp. zn. P 334/2011 nahlížet za splnění citovaného ustanovení § 38 odst. 2 s. ř., musel proto prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod pro nahlížení.

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je to právě osoba žádající o nahlédnutí do spisu, kdo musí tvrdit a prokázat svůj právní zájem nebo jiný závažný důvod (srov. rozsudek ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 17/2010 – 73, nebo rozsudek č. j. 6 Ads 132/2011 - 93 ze dne 30. 11. 2011). V rozsudku ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 As 80/2010 – 68, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu samoučelnou. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě na místě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout [...]“*. V případě, že žadatel prokáže právní zájem nebo jiný vážný důvod, správní orgán následně zhodnotí, zda by nahlédnutí do spisu nepředstavovalo porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53). Při zpřístupnění správního spisu k nahlížení je poté třeba, aby správní orgán učinil veškerá opatření podle ustanovení § 38 odst. 6 s. ř.

pokračování

Sporným je v nyní vedeném řízení již první krok posuzování žádosti o nahlédnutí do správního spisu, tedy otázka, zda žalobci svědčil právní zájem pro nahlédnutí do spisu. Krajský soud nejprve odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudek ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 86/2013 - 73) a podpůrně na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (zejména rozsudek ze dne 6. 6. 2013, *Donau Chemie*, C-536/11), podle níž získání podkladů pro přípravu zvažované žaloby na náhradu škody zakládá právní zájem žadatele. Krajský soud následně uvedl, že zmíněnou judikaturu nelze vykládat tak úzce, že by se týkala jen vedení soudních sporů o náhradu škody, ale naopak, že závěry v ní obsažené jsou plně aplikovatelné i na jiné soukromoprávní soudní spory. Krajský soud proto uzavřel, že žalobcem tvrzená potřeba nahlédnutí do spisu odůvodňovaná procesní obranou v existujícím soudním řízení, případně potřebou přípravy na budoucí hrozící soudní spor, je v posuzované věci právním zájmem, který odůvodňuje nahlédnutí do správního spisu. Nejvyšší správní soud přezkoumal tento závěr a stejně tak jako v rozsudku ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 43/2015 - 67, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, konstatoval, že „*není sporu o tom, že nahlédnutí do správního spisu za účelem získání podkladů pro uplatnění nároků z náhrady škody může založit právní zájem žadatele.*“ (bod 28). Nejvyšší správní pak uzavřel, že teze o nemožnosti nahlížení do spisu u nároků, kdy žádná žaloba podána zatím nebyla, je naprosto neudržitelná, neboť nelze nutit podnikatele, aby nejprve „zkusmo“ podal žalobu o náhradu škody, a teprve následně ze správního spisu zjišťoval informace o výši újmy, respektive o tom, zda nějaká újma vůbec existuje: „*Smyslem nahlížení do správního spisu přece může být též posouzení, zda určitou žalobu podat či nikoliv.*“ (bod 29). Stěžovatel měl za to, že citovaný rozsudek nelze vztáhnout na projednávanou věc, neboť žalobce vůbec netvrdil, že zvažuje podání žaloby, pouze naznačoval, že na něj může osoba zúčastněná na řízení v budoucnu podat žalobu na úhradu smluvní pokuty. Podle stěžovatele se tedy jedná toliko o tvrzený právní zájem, který v době podání žádosti fakticky neexistoval.

V případě žalobce lze shledat ve vztahu k soudním řízením, která se odvíjí od dlouhodobé kupní smlouvy uzavřené mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení v rámci nápravných opatření uložených stěžovatelem, tři okruhy skutečností, z nichž dovozoval svůj právní zájem na nahlédnutí do spisu: (1) spor o vydání bezdůvodného obohacení vedený před Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011, v němž se žalobce brání žalobě osoby zúčastněné na řízení; (2) hrozící spor z důvodu uplatnění smluvní pokuty ze strany osoby zúčastněné na řízení a (3) ostatní spory, které v budoucnu mohou nastat (ve vyjádření ke kasační stížnosti pak žalobce Nejvyššímu správnímu soudu sdělil, která řízení již byla zahájena). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že již první důvod představuje právní zájem žalobce pro nahlédnutí do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 s. ř.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 43/2015 - 67, podrobně vysvětlil, proč má za to, že v případě žalobce existoval právní zájem pro nahlédnutí do spisu vedeného ve správním řízení sp. zn. S 273/2006. V citovaném rozsudku uvedl, že „*jestliže soudy aprobovaly zvažování podání žaloby jako dostatečný důvod pro nahlédnutí do spisu, je takovým důvodem i obrana v probíhajícím soudním řízení. Existuje-*

li relevantní spojitost (...) mezi předmětným správním řízením a zjištěními v něm učiněnými na straně jedné a probíhajícím soudním sporem na straně druhé, má žalovaný právní zájem na získání informací ze správního spisu za účelem vytvoření a přizpůsobení vlastní procesní strategie obrany v soudním řízení. V tomto ohledu postrádá rozlišování mezi žalobcem a žalovaným z hlediska prokázání právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu smysl (...)“.

Dále posuzoval, zda byla dána relevantní spojitost mezi předmětným správním řízením S 273/2006 a probíhajícím soudním sporem o vydání bezdůvodného obohacení vedeným před Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011. Dospěl k závěru, že spojitost dána byla, neboť žalobce v doplnění žádosti ze dne 26. 11. 2012 o nahlédnutí do spisu sp. zn. S 273/2006 dostatečným způsobem specifikoval daný spor. Bezdůvodné obohacení mělo podle žaloby osoby zúčastněné na řízení spočívat v placení ceny přesahující výpočet podle cenového eskalačního vzorce obsaženého v dlouhodobé kupní smlouvě v roce 2011 ze strany osoby zúčastněné na řízení. Žalobce přitom v průběhu řízení opakovaně tvrdil, že osoba zúčastněná na řízení porušuje dlouhodobou kupní smlouvu, a to přinejmenším v části týkající se cenových podmínek, jelikož odmítá se žalobcem každoročně jednat o ceně za hnědé energetické uhlí. Z uvedeného bylo podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že pro strategii a právní argumentaci žalobce v soudním řízení o vydání bezdůvodného obohacení je zásadní obsah dlouhodobé kupní smlouvy ve vztahu k okolnostem jejího vzniku, které se váží ke správnímu řízení vedenému pod sp. zn. S273/06. Nápravná opatření ve správním řízení vedeném pod sp. zn. S273/06 totiž zahrnovala mimo jiné nutnost úpravy cenového eskalačního vzorce ceny uhlí v dlouhodobé kupní smlouvě uzavřené mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení. Jestliže byla nová smlouva, resp. její podstatné části, sjednána v přímé souvislosti s řízením sp. zn. S273/06 jako nápravné opatření, žalobci svědčil právní zájem pro získání informací týkajících se relevantních okolností vzniku smlouvy, od níž se odvíjí soudní spor, v němž se žalobce brání žalobě osoby zúčastněné na řízení. (srovnej výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 43/2015 - 67, bod 21 - 22).

V nyní posuzované věci se žalobce podnětem domáhal prošetření vynucování nepřiměřených podmínek ve smlouvách a uplatňování rozdílných podmínek vůči jednotlivým účastníkům trhu ze strany osoby zúčastněné na řízení, také se domáhal znovuzahájení správního řízení sp. zn. S 273/2006. Autorství podnětu může představovat ve spojení s dalšími skutečnostmi významnou okolnost při posuzování existence právního zájmu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 26). Ve sdělení ze dne 23. 10. 2012 stěžovatel uvedl, že v rámci šetření podnětu mj. posuzoval, zda uzavřením a plněním dlouhodobé kupní smlouvy ze dne 22. 1. 2007, která upravuje dodávky hnědého energetického uhlí ze strany žalobce, došlo ke zhoršení hospodářské soutěže, případně ke zhoršení hospodářského postavení žalobce. Stěžovatel tedy na základě podnětu žalobce v daném předběžném šetření posuzoval, zda ze strany osoby zúčastněné na řízení dochází k zneužívání dominantního postavení na trhu, a to i ve vztahu k plnění z dlouhodobé kupní smlouvy uzavřené mezi osobou zúčastněnou na řízení a žalobcem. Spor o vydání bezdůvodného obohacení sp. zn. 45 Cm 215/2011 se týká plnění na základě dlouhodobé kupní smlouvy, a v rámci předmětného šetření sp. zn. P 334/2011 stěžovatel posuzoval mimo jiné i plnění z dlouhodobé kupní smlouvy. Žalobce přitom v doplnění žádosti o nahlížení do spisu tento spor konkretizoval. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že i v nyní projednávané věci je dána spojitost mezi předběžným

pokračování

šetřením a probíhajícím soudním sporem, a u žalobce existoval právní zájem na nahlédnutí do spisové dokumentace vedené v předběžném šetření sp. zn. P 334/2011.

Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v jiné věci stěžovatele, pokud žalobce teprve žádal o nahlédnutí do spisu, je pochopitelné, že neznal jeho přesný obsah, a nemohl přesně specifikovat, jak která listina souvisí s probíhajícím soudním řízením. Také nelze souhlasit s tvrzením, že žalobci postačí, aby žalobce označil příslušný správní spis v soudním řízení jako důkaz ve smyslu § 120 odst. 1 o. s. ř. (srovnej výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 43/2015 - 67, bod 22 a 24)

Nejvyšší správní soud shledal existenci právního zájmu na nahlížení do správního spisu na straně žalobce již v obraně před žalobou osoby zúčastněné na řízení, dále se proto nevěnoval otázce, zda byl právní zájem dán i v případě dalších tvrzených důvodů, tj. zejména na základě hrozby budoucích soudních sporů, které v době podání žádosti o nahlédnutí do spisu ještě nenastaly. Nejvyšší správní soud podotýká, že se správní soudy v rámci soudního přezkumu napadeného rozhodnutí stěžovatele věnovaly toliko otázce existence právního zájmu. S ohledem na vymezený předmět řízení se Nejvyšší správní soud nemůže zabývat samotnou otázkou, zda má stěžovatel žalobci umožnit nahlédnutí do spisu, popř. v jakém rozsahu. Bude na stěžovateli, aby zvážil další podmínky nahlédnutí uvedené v ustanovení § 38 odst. 2 s. ř. (porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu). Pokud by však stěžovatel naznal, že jsou dány podmínky pro odepření nahlédnutí do části spisu, musel by u každého souboru dokumentů vysvětlit, v čem konkrétně spatřuje důvody porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu (viz výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 34). V případě umožnění nahlédnutí do spisu pak bude úkolem stěžovatele dostát svým povinností vyplývajícím z § 38 odst. 6 s. ř. a § 21c odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže, podle něhož jsou z nahlížení do spisu „*vyloučeny ty jeho části, které obsahují obchodní, bankovní nebo obdobné zákonem chráněné tajemství; spis musí zahrnovat vedle listin obsahujících takové tajemství i listiny, ze kterých bylo toto tajemství odstraněno, případně dostatečně podrobný výpis, který tajemství neobsahuje.*“

IV.

Závěr a náklady řízení

Z výše uvedených důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti napadenému rozsudku v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Naopak žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že má nárok na uhrazení jednoho úkonu právní služby – vyjádření ke kasační stížnosti, které představuje úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů

a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3.100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů, celkem tedy 3.400 Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku 714 Kč odpovídající 21% dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Žalobci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení spočívajících v odměně, hotových výdajích a dani z přidané hodnoty v celkové výši 4.114 Kč. K zaplacení náhrady nákladů řízení byla stěžovateli stanovena přiměřená lhůta v délce jednoho měsíce. Osobě zúčastněné na řízení náhradu nákladů řízení Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s. nepřiznal, neboť jí žádné povinnosti neukládal; ostatně ani návrh na přiznání náhrady nákladů řízení neuplatnila.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. listopadu 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu